

Film og opphavsrett

Film er kunst. På lik linje med andre kunstverk, er film beskyttet av Åndsverksloven. Den er til for å sikre produsenter og kunstnere mot at deres verk og produksjoner blir kopiert og brukt offentlig uten deres samtykke. Det innebærer at det finnes ganske strenge retningslinjer for bruk av film, og vi vil sterkt oppfordre til å sette seg inn i hva som gjelder i din sammenheng. Stikkordene vi gir her er ikke nødvendigvis helt utfyllende, det er den som bruker filmen som står ansvarlig. Helt presist heter det at også den som eier huset er ansvarlig, selv om de ikke arrangerer visningen selv.

For å vise film eller filmklipp må minst ett av disse fire punktene være på plass:

- **Tillatelse fra distributøren i Norge**
- **Lisens fra ett av de to lisensselskapene i Norge**
- **Filmen vises i et privat hjem**
- **Klippet kan sies å være et sitat, så du trenger ikke tillatelse**

Offentlig eller privat?

Skillet når man må ordne tillatelse til å vise film går mellom det som kalles en privat visning og det som regnes som en offentlig visning. En privat visning er knyttet til et hjem eller en gruppe med tette bånd. En skoleklasse vil bestå av en fast gruppe, og regnes derfor også som privat.

Filmvisning i **menighetssammenheng** vil derfor som regel alltid regnes som **offentlig**, enten det er i konfirmantgruppen, på ungdomsforeningen, filmkvelden i menighetssalen eller for barna på leir. Da kreves en klarering for å få bruke en film. Det finnes flere måter å ordne det på. En mulighet er å kontakte distributører direkte for å få eller kjøpe en tillatelse.

En mer varig ordning er å inngå en avtale med en av de to selskapene i Norge som tilbyr lisens for visning av film: MPLC og Norwegian Film. Disse har avtaler med ulike filmselskaper, og en paraplylisens gir fri tilgang til å bruke filmer fra selskapene de representerer i perioden en betaler for. Norwegian Films lisens er stedsavhengig, og gjelder lukkede filmvisninger. MPLCs lisens knyttes opp mot en person, en stilling eller en institusjon. Den er ikke avhengig av et fysisk sted. Det er altså to faktorer som bør vurderes ved anskaffelse av lisens, a) hvilke filmselskaper ønsker vi primært å benytte? b) ønsker vi muligheten til å vise film andre steder, eller trenger vi bare lisens for visning av film i én bygning? Begge disse selskapene tilbyr også lisens for visning av én film, der man betaler for antall deltakere på visningen. Uavhengig av hvilken lisens man velger, er det **ikke tillatt å ta betalt** for visningen.

Lisensforvaltere er jo både en god og en mindre god ting. Paraplyelskapene har begge store, gode filmselskaper i sin stall. Det er kjedelig å måtte velge, og kan være dyrt for mange å betale for begge. Samtidig kan dette være noe det er mulig å søke støtte om. Dersom en bruker godkjente studieopplegg, kan det for eksempel søkes om kursstøtte hos K-Stud.

Et annet tips er nettstedet Filmrommet, der en finner en god del filmer, samt en del undervisningsopplegg tilpasset skolen. Det er ikke så bredt utvalg av storfiler, men til gjengjeld en hel del norsk og en hel del temabasert. Her kan kirken opprette månedsabonnement, prismessig differensiert ut fra kirkens størrelse.

Hva med filmklipp?

Et filmklipp kan også kalles et sitat fra et åndsverk. Et sitat er lov å bruke dersom man oppgir sammenhengen, altså hvor det er hentet fra. Hvor langt klippet kan være for å regnes som et sitat vil være opp til det man kaller «god skikk». Det vil si at det må tjene formålet og være forholdsvis kort. Det er innenfor å bruke klipp til kommentar eller analyse, men klippet kan ikke være en vesentlig del av hele filmen. Det sies ikke noe om hvor mange klipp man kan bruke fra én film, også her handler det om å vise respekt – men det er i alle fall rom for å vise flere klipp i samme sammenheng.